

Lord Alfred Tennyson (1809-1892)

Άγιος Συμεών ο Στυλίτης

Μετάφραση: Άρης Μπερλής (c) 2013

Παρόλο που είμαι ο ευτελέστερος των ανθρώπων,
Από κεφαλής μέχρις ονύχων ένα κάκαδο αμαρτίας,
Ακατάλληλος για γη και ουρανό, απρόσφορος
Για διαβόλων στίφη, παραλογισμένος απ' τη βλασφημία,
Δεν θα πάψω να κρατάω σφιχτά την ελπίδα
Της αγιοσύνης και να ουρλιάζω, να θρηνώ, να κλαίω,
Βροντώντας τις πύλες τ' ουρανού με καταιγισμούς προσευχών,
Έλεος, Κύριε, εξάλειψον το ανόμημά μου!

Ας είναι τούτο προς όφελός μου, δίκαιε, τρομερέ, παντοδύναμε Θεέ,
Ας μην πάει χαμένο, πως τρεις δεκάδες χρόνια,
Τρεις φορές πολλαπλασιασμένα από υπεράνθρωπες αγωνίες,
Με πείνα και δίψα, με πυρετό και κρύο,
Με βήχα, με πόνους, με σουβλιές, πληγές και σπασμούς,
Σημείο μεταξύ λειμώνος και νέφους,
Με καρτερία πάνω σε αυτή την ψηλή στήλη έχω αντέξει
Βροχή, άνεμο, πάγο, ζέστη, χαλάζι, υγρασία και χιονόβροχο και χιόνι·
Και ήλπιζα πως εδώ αυτή η περίοδος θα έκλεινε,
Θα μ' έπαιρνες να αναπαυτώ κοντά σου,
Δεν θ' αρνιόσουν σ' αυτό το ανεμοδαρμένο σώμα
Το έπαθλο του αγίου, τον λευκό χιτώνα και τη δάφνη.

Ω, κατάλαβέ το αυτό, Κύριε! Δεν ψιθυρίζω,
 Δεν μουρμουρίζω κανένα γογγυσμό ή παράπονο.
 Χίλιες φορές πιο οδυνηρό κι αν ήταν τούτο,
 Και πάλι θα 'τανε λιγότερο φορτίο, χίλιες φορές μικρότερο
 Για να το αντέξω, από εκείνους τους μολυβένιους τόνους της αμαρτίας
 Που συνέτριβαν το πνεύμα μου μπροστά σου.

Ω Κύριε, Κύριε,

Ξέρεις πως το άντεξα καλύτερα στην αρχή,
 Γιατί ήμουν δυνατός κι ακμαίος στο σώμα τότε·
 Και παρόλο που τα δόντια μου, που τώρα έχουν πέσει,
 Χτυπούσαν με το κρύο, κι η γενειάδα μου
 Κρουστάλλιαζε στο φεγγαρόφωτο,
 Έπνιγα της κραυγής της κουκουβάγιας με ήχους
 Ευσεβών ύμνων και ψαλμών, και κάποτε έβλεπα
 Έναν άγγελο να στέκεται και να με παρατηρεί, καθώς έψαλα.
 Τώρα έγινα σιγά-σιγά αδύναμος· το τέλος μου είναι κοντά·
 Ελπίζω το τέλος μου να είναι κοντά· μισόκουφος είμαι
 Τόσο που μόλις ακούω το βουητό των ανθρώπων
 Στη βάση της στήλης, και σχεδόν τυφλός
 Τόσο που μόλις αναγνωρίζω τους αγρούς που γνωρίζω·
 Τα δυο μου πόδια έχουν σαπίσει από την υγρασία·
 Κι ωστόσο, δεν παύω να κλαίω και να ουρλιάζω,
 Όσο ακόμη η κουρασμένη μου ράχη μπορεί να βαστήξει το κουρασμένο μου
 Κεφάλι, ώσπου όλα τα μέλη μου να πέσουν ένα-ένα από τη στήλη,
 Έλεος, έλεος, εξάλειψον το ανόμημά μου!

Ω Ιησού, αν δεν σώσεις τη δική μου ψυχή
Τότε ποιος θα σωθεί; Ποιος μπορεί να σωθεί;
Ποιος μπορεί να γίνει άγιος, αν εγώ αποτύχω;
Δείξε μου τον άνθρωπο που υπέφερε περισσότερο από μένα.
Όλοι οι μάρτυρες ένα θάνατο δεν πέθαναν;
Είτε τους λιθοβόλησαν είτε τους σταύρωσαν
Είτε τους έκαψαν ή τους έβρασαν σε λάδι
Είτε τους πριόνισαν τα πλευρά· αλλά εγώ πεθαίνω εδώ
Σήμερα, και χρόνια ολόκληρα πεθαίνω, μια ζωή θανάτου.
Αν μπορούσα να βρω έναν τρόπο
(Κι έστιψα το μυαλό μου για βρω)
Βραδύτερο και οδυνηρότερο για να δαμάσω αυτόν τον οίκο
Της αμαρτίας, τη σάρκα μου, που περιφρονώ και μισώ,
Δεν θα δίσταζα να τον εφαρμόσω, Θεέ μου!
Γιατί όχι μόνο αυτή την τιμωρία πάνω στη στήλη,
Όχι μόνο τούτο υπέφερα· αλλά κι όταν ζούσα
Στο λευκό μοναστήρι κει κάτω στην κοιλάδα,
Για πολλές εβδομάδες φορούσα γύρω από τη μέση μου
Το σχοινί που τραβούν τον κουβά από το πηγάδι,
Δεμένο τόσο σφιχτά όσο μπορούσα να σφίξω τη θηλιά,
Και δε μιλούσα σε κανέναν,
Ωστόσο η πληγή, μεγαλώνοντας και τρώγοντας τη σάρκα μου,
Πρόδινε το κρυφό μου επιτίμιο, κι όλοι
Οι αδελφοί μου απορούσαν και θαύμαζαν. Κι άλλα ακόμη
Υπέφερα, Θεέ, και τα γνωρίζεις.

Τρεις χειμώνες, για να ανέβει η ψυχή μου σ' εσένα,
 Έζησα εκεί ψηλά στη βουνοπλαγιά,
 Με το δεξί μου πόδι αλυσοδεμένο στο βράχο, έμεινα
 Κλεισμένος σ' ένα μαντρί από πέτρες χωρίς στέγη·
 Τυλιγμένος άλλοτε απ' το πούσι και δυο φορές
 Καψαλισμένος απ' τη φωτιά του κεραυνού σου, και μερικές φορές
 Ρουφώντας την υγρασία για να πιω, χωρίς φαϊ,
 Πάρεξ το πενιχρό πού και πού δώρο όσων έρχονταν
 Για να αγγίξουν το σώμα μου, να γιατρευτούν και να ζήσουν.
 Κι αυτοί λένε πως έκανα θαύματα,
 Κι η φήμη μου απλώθηκε μεταξύ των ανθρώπων,
 Πως θεράπευα τους χωλούς, τους παράλυτους, τον καρκίνο.
 Συ μόνο, Θεέ, γνωρίζεις αν είναι αλήθεια ή όχι.
 Έλεος, έλεος, εξάλειψον το ανόμημά μου!

Και μετά, για να 'μια πιο μόνος μαζί σου,
 Τρία χρόνια έζησα πάνω σε μια στήλη ψηλή
 Έξι πήχεις, και τρία χρόνια σ' άλλη μια που έφτανε τους δώδεκα·
 Και τρία συν τρία χρόνια κούρνιασα σε μια
 Που υψωνόταν είκοσι πήχεις· και τέλος έφτασα,
 Μετά από δυο μακρές κι επίπονες δεκαετίες, σε τούτη
 Που αριθμεί σαράντα πήχεις από το έδαφος.

Νομίζω πως τα υπέφερα όλα αυτά –
 Εκτός κι αν ονειρεύομαι – τόσο πολύ καιρό,
 Αν δύναμαι τον χρόνο να υπολογίσω με κείνο το αργό φως
 Και τούτο το ηλιακό ρολόι που στεφανώνει τη θλίψη μου –

Τόσα πολλά – ακόμη κι έτσι.

Κι ωστόσο δεν είμαι βέβαιος,
 Γιατί έρχονται οι κακοί εδώ και λένε
 «Κατέβα, Συμεών· αρκετά όσα υπέφερες
 Χρόνια και χρόνια!» Κι αρχίζουν να φλυαρούν
 Να μιλάνε για επιτίμια που δεν μπορεί να τα εξετέλεσα,
 Και με μπερδεύουν με ψέματα· και συχνά βυθίζομαι,
 Για μήνες ίσως, σ' ένα τυφλό λήθαργο, τόσο που
 Η Γη κι ο Ουρανός κι ο Χρόνος σβήνουν.

Ωστόσο,

Αναλογίσου, Κύριε, πως όταν εσύ με τους αγίους
 Περνάτε ωραία στα Ουράνια, κι οι άνθρωποι στη γη
 Βρίσκουν καταφύγιο και άνεση κάτω από μια στέγη,
 Με τις γυναίκες τους δίπλα σε μια φωτιά, τρώνε ένα πλήρες γεύμα,
 Ζεστά ρούχα φορούν, κι ακόμη και τα ζώα έχουν παχνί,
 Εγώ, απ' την ανατολή ως τη δύση του ήλιου,
 Χίλιες διακόσιες βαθιές κάνω μετάνοιες
 Στον Χριστό, την Παρθένα Μαρία και τους Αγίους·
 Ή τη νύχτα, μετά από λίγον ύπνο,
 Ευπνώ· τα παγωμένα άστρα λαμπυρίζουν· μουσκεμένος είμαι
 Ως το κόκαλο από τη νοτιά ή ξυλιασμένος από την παγωνιά.
 Φορώ μια γιδίσια προβιά στην πλάτη μου·
 Ένα σιδερένιο περιλαίμιο σφίγγει και γδέρνει τον λαιμό μου·
 Και στα ισχνά, αδύνατα χέρια μου σηκώνω τον σταυρό
 Και μάχομαι και παλεύω μαζί σου έως θανάτου.

Έλεος, έλεος! Καθάρισόν με από της αμαρτίας μου!

Ω Κύριε, γνωρίζεις τι άνθρωπος είμαι·

Άνθρωπος αμαρτωλός συλληφθείς και γεννηθείς εν αμαρτία.

Δικό τους το φταίξιμο, όχι δικό μου·

Μην το καταλογίσεις σε μένα. Μήπως εγώ φταίω γι' αυτό;

Που έρχονται εδώ και με λατρεύουν; Χα! Χα!

Νομίζουν πως κάτι είμαι. Τι είμαι;

Οι ανόητοι με παίρνουν για άγιο,

Μου φέρνουν δώρα κι αφιερώματα, άνθη και φρούτα·

Κι εγώ, στ' αλήθεια -μάρτυς μου Εσύ-

Έχω συνολικά υποφέρει όσα και περισσότερα απ' όσα

Υπέφεραν πολλοί δίκαιοι και άγιοι άνδρες, που τα ονόματά τους

Έχουν καταγραφεί κι έχουν επίσημα ανακηρυχθεί άγιοι.

Καλοί μου άνθρωποι, άσχημα κάνετε να γονατίζετε μπροστά μου.

Τι έκανα κι αξίζω τέτοιο πράγμα;

Είμαι αμαρτωλός χειρότερος απ' όλους σας.

Δε λέω, μπορεί και να 'χω κάνει κάποια θαύματα

Και να θεράπευσα κάποιο χωλό ή σακάτη· και τι μ' αυτό;

Ίσως να μην υπάρχει ούτε ένας, ακόμη κι άγιος,

Που να μπορεί να παραβγεί μαζί μου στο μαρτύριο· και τι μ' αυτό;

Όμως μη φεύγετε· γιατί μπορείτε εμένα να κοιτάτε

Κι εμέ κοιτάζοντας να προσκυνάτε τον Θεό.

Μιλήστε! Είναι κανένας από σας σακάτης ή χωλός;

Φαντάζομαι ότι ξέρετε πως έχω κάποια επιρροή στον Ουρανό

Ένεκα της μακράς μου τιμωρίας· εμπρός, ας βγει να πει τι θέλει.

Ναι, μπορώ να τον γιατρέψω. Δύναμη βγαίνει από μέσα μου.

Λένε πως γιατρεύτηκαν. Ακούστε τους! Φωνάζουν

«Άγιε Συμεών Στυλίτη». Αλήθεια, αν είναι έτσι,

Ο Θεός συνάγει καρπό εντός μου. Ω ψυχή μου,

Ο Θεός συνάγει καρπό εντός σου! Αν είναι έτσι,

Μπορώ να κάνω θαύματα και να μη σωθώ;

Αυτό ποτέ δεν ακούστηκε. Υπήρξαν άγιοι.

Δεν γίνεται να μη σωθώ, ναι,

Άγιος θα στεφθώ. Φωνάζουν, «Κοιτάξτε έναν άγιο!»

Και φωνές χαμηλότερες με ανακηρύσσουν άγιο από ψηλά.

Κουράγιο, Συμεών! Αυτή η μουντή χρυσαλλίδα

Σπάζει, πολύχρωμα φτερά απλώνει, κι η ελπίδα πριν απ' τον θάνατο

Όλο και πιο πολύ φουντώνει, γιατί ο Θεός

Σφούγγισε τώρα κι έσβησε απ' το φάκελό μου όλα

Μου τα θανάσιμα κρίματα.

Τέκνα μου, τέκνα μου,

Εγώ, ο Συμεών της στήλης, επιλεγόμενος

Στυλίτης μεταξύ των ανθρώπων· εγώ, ο Συμεών,

Ο βιγλάτορας επί της στήλης μέχρι το τέλος·

Εγώ, ο Συμεών, που τον νου μου ο ήλιος καμινεύει·

Εγώ, που το φαλακρό μου κεφάλι αφύσικα σκεπάζεται

Σε ώρες σιωπηλές με λευκή πάχνη, εγώ, τώρα, εδώ,

Από το ψηλό κατάλυμά μου διακηρύσσω

Πως ο Πιλάτος και ο Ισκαριώτης δίπλα μου

Μοιάζουν με ουράνια Σεραφείμ. Πάνω σε κάρβουνα ήμουν,

Αγγείο πλήρες ανομίας· πάσα η κόλαση έβραζε
Κάτωθέμου. Διαβόλοι μου είχαν ριχτεί,
Ο Αββαδών κι ο Ασμοδαίος με τραβούσαν.
Τους χτύπησα με τον σταυρό· ξανάρθαν.
Στο κρεβάτι σαν τερατώδεις πίθηκοι συνέθλιψαν το στήθος μου·
Έσβησαν το κερί μου καθώς διάβαζα· είδα
Τα πρόσωπά τους να μπαίνουν ανάμεσα σε μένα και το βιβλίο·
Με χρεμετισμούς αλόγων και γρυλλισμούς χοίρων
Διέκοψαν την προσευχή μου. Κι ωστόσο να πώς τους απέφυγα
Να πώς εντέλει τους διέφυγα. Τιμωρήστε
Τη σάρκα σας όπως εγώ, με φραγγέλιο και με αγκάθια·
Χτυπήστε, μην υποχωρείτε, μη διστάζετε. Αν γίνεται, νηψέστε
Όλη τη Τεσσαρακοστή, προσευχηθείτε. Μόλις και μετά βίας,
Με βήματα αργά, αδύναμα βήματα, και πόνο ανυπόφορο,
Μπόρεσα να ξεφύγω απ' τις φωτιές της κόλασης που ακόμα
Σουρίζουνε στ' αυτιά μου. Αλλά μη δίνετε σ' εμένα τον έπαινο·
Μόνο ο Θεός, ο γενναιόδωρος, θεώρησε πρόπον,
Από τους ισχυρούς και πρίγκιπες αυτού του κόσμου,
Να κάμει εμέ παράδειγμα στην ανθρωπότητα,
Τέτοιο που λίγοι δύνανται να φτάσουν. Κι ωστόσο λέω
Πως θά'ρθει ο καιρός – ναι, ακόμη και τώρα,
Τώρα, τώρα, τα βήματά του αντηχούν στο κατώφλι της ζωής –
Λέω πως έφτασε η ώρα που θα μπορείτε
Να με λατρεύετε χωρίς ντροπή· γιατί
Θ' αφήσω το λείψανό μου στη δική σας γη,

Και σεις να φτιάξετε μπορείτε ένα ιερό γύρω απ' τον τάφο μου,

Θυμίαμα ευώδες να καίτε στα οστά μου,

Όταν εγώ θα βρίσκομαι μεταξύ των ενδόξων αγίων.

Κι ενώ μιλούσα, ένας οξύς, σουβλερός πόνος

Με διαπέρασε, και ένα σύννεφο

Περνώντας, σκοτείνιασε τα βαριά

Κεράτινα μάτια μου. Το τέλος! Το τέλος!

Βέβαιο το τέλος! Τι τρέχει; Ένα σχήμα, ένα σχήμα,

Μια αστραπή φωτός, Ο άγγελος δεν είναι αυτός εκεί

Που κρατεί το στεφάνι; Έλα, αδερφέ μου ευλογημένε, έλα!

Γνωρίζω το ακτινοβόλο πρόσωπό σου. Περίμενα πολύ·

Η κεφαλή μου είναι έτοιμη. Τι; Το αρνείσαι τώρα;

Όχι – έλα, έλα, έλα κοντά. Έτσι, το αρπάζω. Χριστέ!

Μου έφυγε. Εδώ 'ναι πάλι. Το στεφάνι! Το στεφάνι!

Να το, στο κεφάλι μου, μεγαλώνει επάνω μου

Και βγάζει ευωδιές του Παραδείσου,

Γλυκές! Γλυκές! Νάρδο και βάλσαμο και λιβάνι!

Ω, ας μην εξαπατηθώ, καλοί μου άγιοι· ευελπιστώ

Πως είμαι υγιής και καθαρός και ικανός για τα Ουράνια.

Μιλήστε, αν υπάρχει ένας παπάς, άνθρωπος του Θεού, εκεί κάτω

Ανάμεσά σας· αφήστε τον να βγει αμέσως

Και να πλησιάσει, να βάλει μια σκάλα στη στήλη

Και ν' ανέβει ως το εναέριο σπίτι μου

Και να μου δώσει τη Θεία Κοινωνία.

Γιατί το Άγιο Πνεύμα με προειδοποίησε

Και προφητεύω πως θα πεθάνω απόψε

Στις δώδεκα παρά τέταρτο.

Και συ, Κύριε,

Γίνου αρωγός αυτών των ανόητων ανθρώπων· επίτρεψέ τους

Να δουν το πρότυπο, το παράδειγμα· οδήγησέ τους στο φως σου.

Κ. Π. Καβάφης (1863 – 1933)

Συμεών

Τα ξέρω, ναι, τα νέα ποιήματά του·

ενθουσιάσθηκεν η Βηρυτός μ' αυτά.

Μιαν άλλη μέρα θα τα μελετήσω.

Σήμερα δεν μπορώ γιατί είμαι κάπως ταραγμένος.

Απ' τον Λιβάνιο πιο ελληνομαθής είναι βεβαίως.

Όμως καλύτερος κι απ' τον Μελέαγρο; Δεν πιστεύω.

Α, Μέβη, τι Λιβάνιος! και τι βιβλία!

και τι μικρότητες!..... Μέβη, ήμουν χθες—

η τύχη το 'φερε— κάτω απ' του Συμεών τον στύλο.

Χώθηκα ανάμεσα στους Χριστιανούς

που σιωπηλοί προσεύχονταν κ' ελάτρευαν,

και προσκυνούσαν· πλην μη όντας Χριστιανός

την ψυχική γαλήνη των δεν είχα—

κ' έτρεμα ολόκληρος και υπόφερνα·

κ' έφριττα, και τaráττομουν, και παθαινόμουν.

Α μη χαμογελάς· τριάντα πέντε χρόνια, σκέψου—

χειμώννα, καλοκαίρι, νύχτα, μέρα, τριάντα πέντε

χρόνια επάνω σ' έναν στύλο ζει και μαρτυρεί.

Πριν γεννηθούμ' εμείς —εγώ είμαι είκοσι εννιά ετών,
εσύ θαρρώ είσαι νεότερός μου—
πριν γεννηθούμ' εμείς, φαντάσου το,
ανέβηκεν ο Συμεών στον στύλο
κ' έκτοτε μένει αυτού εμπρός εις τον Θεό.

Δεν έχω σήμερα κεφάλι για δουλειά.—
Πλην τούτο, Μέβη, κάλλιο να το πεις
που ό,τι κι αν λεν οι άλλοι σοφισταί,
εγώ τον παραδέχομαι τον Λάμονα
για πρώτο της Συρίας ποιητή.